

**DECIZIA
РЕШЕНИЕ**

Nr. _____
„_____” _____ 2026

Proiect

Cu privire la aprobarea Planului strategic de bugetare participativă
incluzivă pentru refugiați și imigranți pentru anii 2026–2027 în mun. Bălți

În conformitate cu art. 14, alin. (1), (2), lit. z¹) din Legea RM privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239 din 13.11.2008, Hotărârea Guvernului RM cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional nr. 967 din 09.08.2016, Legea RM privind integrarea străinilor în Republica Moldova nr. 274 din 27.12.2011, Legea RM privind azilul în Republica Moldova nr. 270 din 18.12.2008, Legea RM privind regimul străinilor în Republica Moldova nr. 200 din 16.07.2010, decizia CMB nr. 1/8 din 12.02.2026 Cu privire la inițierea procedurii de consultare publică cu societatea civilă asupra proiectului deciziei Consiliului municipal Bălți „Cu privire la aprobarea Planului strategic de bugetare participativă incluzivă pentru refugiați și imigranți pentru anii 2026–2027 în mun. Bălți”, având în vedere solicitarea asistentului de proiect al Organizației People in Need Moldova nr. 03-18/133 din 14.01.2026 și în scopul dezvoltării unui cadru incluziv de bugetare participativă în municipiul Bălți, -

Consiliul municipal Bălți DECIDE:

1. Se aprobă Planul strategic de bugetare participativă incluzivă pentru refugiați și imigranți pentru anii 2026–2027 în mun. Bălți, conform anexei.
2. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina comisiilor consultative de specialitate pentru activități economico-financiare, pentru colaborarea cu alte autorități, înfrățire, turism și atragerea investițiilor, pentru drept și disciplină, pentru educație, activități social-culturale și sănătate publică.

Președintele ședinței _____
a Consiliului mun. Bălți

Contrasemnează:
Secretarul Consiliului mun. Bălți

Irina SERDIUC

COORDONAT:

Viceprimarul mun. Bălți

Tatiana DUBIȚKAIA

Viceprimarul mun. Bălți

Ghenadie ȘMULSCHII

Șefa Direcției administrație publică

Ludmila DOVGANI

Șeful adjunct al Direcției juridice

Oleg LEAHU

Șefa Direcției relații cu publicul

Tamara MORAR

Planul strategic de bugetare participativă incluzivă pentru refugiați și imigranți pentru anii 2026–2027 în mun. Bălți

Capitolul I. Context și justificare Profilul municipiului Bălți din perspectiva bugetării participative (BP) cu implicarea migrantilor și refugiaților

1. Situația actuală a municipiului (profil socio-economic, participare civică, priorități)

Poziționare regională și actori relevanți. Municipiul Bălți este punctul focal principal al regiunii de dezvoltare Nord, având rol administrativ, economic și educațional.

În ultimii ani, Bălți a devenit un important centru de protecție și azil pentru persoanele refugiate din Ucraina și imigranții din alte state și regiuni.

Participare civică. Municipiul are experiență de peste 5 ani în procese de bugetare participativă. Ecosistemul local constituit din parteneriatul dintre APL, servicii desconcentrate, asociații obștești și parteneri internaționali a fost deja antrenat în consultări la subiectul migrației/integrării, ceea ce oferă o bază solidă pentru implementarea principiilor de bugetare participativă și a sesiunilor de informare la subiect pentru grupurile de migranți/refugiați.

Într-o altă perspectivă, Strategia de dezvoltare socio-economică a municipiului Bălți pentru anii 2021-2025 (decizia CMB nr.8/1 din 30.06.2021) promova incluziunea socială și accesul egal la servicii publice, educație și locuințe accesibile. Aceste prevederi sunt dezvoltate și în Programul Național privind integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 (HG nr. 285/2025).

Priorități de dezvoltare (implicații pentru BP). La nivel național, integrarea străinilor vizează accesul la educație, sănătate, ocuparea forței de muncă și protecție socială; transpunerea acestor direcții la nivel municipal sugerează posibilități de finanțare prin mecanismul de bugetare participativă pentru: cursuri de studiere a limbii române/orientare socio-culturală, informare privind piața muncii, facilitarea accesului la servicii sociale, accesarea micro-proiector de coeziune comunitară.

2. Rolul municipiului Bălți ca centru de coordonare regională în domeniul bugetării participative incluzive

Municipiul Bălți are un rol strategic de lider regional în implementarea și promovarea bugetării participative (BP) incluzive, fiind remarcat la nivel de Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova. Datorită poziției sale geografice, a capacităților administrative consolidate și infrastructurii instituționale dezvoltate, municipiul Bălți poate deveni un hub de excelență și un model replicabil pentru localitățile din raioanele învecinate (Edineț, Drochia, Rîșcani, Fălești, Glodeni, Sîngerei).

1) Funcția de laborator regional („hub de învățare”)

Din perspectiva unui „hub regional”, municipiul Bălți poate deveni un hub de testare și inovare a mecanismelor participative și incluzive, unde:

- se pilotează instrumente inovative de implicare civică (platforme digitale multilingve, bugetare participativă pentru grupuri vulnerabile, consilii consultative mixte);
- se elaborează modele standardizate de regulamente de bugetare participativă incluzivă și ghiduri de participare care pot fi preluate ulterior de alte APL;

2) Funcția de suport metodologic și mentorat

Primăria municipiului Bălți, în colaborare cu ON-urile locale și parteneri de dezvoltare naționali și internaționali precum: PIN, CONTACT, UNHCR etc, pot oferi:

- asistență tehnică (elaborarea de regulamente, planuri de acțiune și campanii de informare);
- formare profesională pentru facilitatori locali privind incluziunea migranților și a refugiaților în procesele de consultare civică;
- mentorat în extinderea platformei digitale de bugetare participativă existentă către localități partenere din regiune.

3) *Funcția de coordonare și schimb de bune practici*

Municipiul Bălți are capacitatea de a institui o Rețea regională de Bugetare Participativă Incluzivă, care:

- ar putea reuni APL-uri, ON-uri și parteneri de dezvoltare din nordul țării;
- ar facilita coordonarea proiectelor comune (ex: campanii interculturale, inițiative verzi, proiecte de coeziune socială);
- ar putea crea un portal comun de resurse pentru bugetare participativă cu modele de formulare, șabloane, ghiduri vizuale și rapoarte publice.

4) *Funcția de advocacy și reprezentare națională*

În calitate de hub regional, municipiul Bălți poate reprezenta localitățile din nordul țării în cadrul:

- parteneriatelor cu donatorii internaționali (GIZ, Swiss Embassy, UNDP, PIN), pentru a atrage finanțare comună și a crea linii dedicate pentru BP incluzivă;
- campaniilor de promovare a modelului regional de bugetare participativă, consolidând imaginea municipiului ca lider în domeniul participării civice și al integrării sociale.

5) *Replicarea bunelor practici*

Modelul dezvoltat în mun. Bălți poate fi replicat treptat în alte localități din regiune, prin:

- adaptarea instrumentelor de bugetare participativă la specificul local (lingvistic, demografic, administrativ);
- crearea de centre regionale de informare și consultare în orașe precum Edineț, Rîșcani și Sîngerei;
- includerea în fiecare an a 2–3 localități noi în programul regional de mentorat și formare.

Prin adoptarea rolului de coordonare, municipiul Bălți ar deveni un catalizator al incluziunii și participării democratice la nivel regional, asigurând sustenabilitatea și extinderea conceptului de bugetare participativă incluzivă în întreaga zonă de nord a Republicii Moldova.

4. Argumente pentru introducerea BP incluzive (refugiați și imigranți)

Legale. Cadrul național recunoaște explicit integrarea străinilor și accesul la drepturi (educație, sănătate, muncă, protecție socială), prin cadrul legislativ de bază – Legea privind integrarea străinilor în Republica Moldova nr. 274/2011, Legea privind azilul în Republica Moldova nr.270/2008, Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova nr. 200/2010 – și actele normative subsecvente oferind teme pentru implicarea lor în procese publice locale precum BP.

Strategice. Conform Programului Național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027, este stabilită alinierea politicilor publice la instrumente locale de integrare, astfel bugetarea participativă devine un platou pentru incluziune a imigranților/refugiaților la nivel municipal.

Practice. Regimul de protecție temporară acordă rapid documente și acces la servicii/angajare, astfel că persoanele vizate pot participa efectiv la ciclul BP (propuneri-vot-implementare) dacă procedurile sunt prietenoase și multilingve.

4. Legătura cu documentele de politici publice (naționale și locale)

La nivel național:

1. Legea RM nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală;
2. Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239 din 13.11.2008;

3. Legea RM privind integrarea străinilor în Republica Moldova nr. 274 din 27.12.2011 (definește „integrarea” ca proces participativ și multidimensional; susține măsuri precum cursuri de limbă/orientare, relevante ca categorii eligibile în regulamentele BP);
4. Legea RM privind azilul în Republica Moldova nr. 270 din 18.12.2008,
5. Legea RM privind regimul străinilor în Republica Moldova nr. 200 din 16.07.2010
6. Hotărârea Guvernului nr. 21 din 18.01.2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina (prevede asigurarea accesului la servicii pentru beneficiari, creând premise pentru co-creare de proiecte comunitare)
7. Programul național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025–2027 – încurajează mecanisme locale, coerență inter-instituțională și monitorizare; o procedură BP incluzivă poate fi introdusă ca măsură locală de implementare.

La nivel local:

La nivel local, primăria mun. Bălți se conduce de:

- decizia CMB nr. 5/20 din 06.05.2025 „Cu privire la aprobarea Regulamentului implementării Bugetului Civic în municipiul Bălți”;
- decizia CMB nr. 5/32 din 06.05.2025 „Cu privire la lansarea Programului Bugetul Civic (2025 – 2026) în municipiul Bălți”.

4. Profilul demografic al cetățenilor străini cu protecție temporară

Conform datelor Inspectoratului General pentru Migrațiune în anul 2025 în municipiul Bălți sunt stabilite **3291 de persoane**.

Total	Femei	Bărbați
3 291	1 600	1 691

Raportul de gen este aproape echilibrat, cu o ușoară predominanță a bărbaților (≈ 51,4%).

Distribuția pe vârste – Femei

Grupă de vârstă	Număr femei	Pondere în total femei
<i>0–4 ani</i>	59	3.7%
<i>5–11 ani</i>	216	13.5%
<i>12–17 ani</i>	141	8.8%
<i>18–59 ani</i>	902	56.4%
<i>60+ ani</i>	282	17.6%

Majoritatea femeilor (aproape 3 din 5) sunt adulte active (18–59 ani), iar o proporție semnificativă (≈18%) sunt vârstnice (60+ ani) — indicând o populație feminină diversificată pe vârste, dar cu accent pe forța de muncă activă.

Distribuția pe vârste – Bărbați

Grupă de vârstă	Număr bărbați	Pondere în total bărbați
<i>0–4 ani</i>	75	4.4%
<i>5–11 ani</i>	222	13.1%
<i>12–17 ani</i>	166	9.8%
<i>18–59 ani</i>	1 098	65.0%
<i>60+ ani</i>	130	7.7%

Distribuția pe sexe arată o pondere mai mare a bărbaților adulți (18–59 ani), peste două treimi din total, sugerând o prezență pronunțată a populației apte de muncă.

Interpretare generală

- Municipiul Bălți găzduiește un număr semnificativ de cetățeni străini cu protecție temporară (peste 3 000 de persoane).

- Structura de vârstă este dominată de adulți (18–59 ani) — 60% din totalul populației protejate.
- Existența unui număr relativ mare de copii și adolescenți ($\approx 20\%$) sugerează necesitatea de servicii educaționale și sociale adaptate (școlarizare, suport psihologic, integrare comunitară).
- Prezența vârstnicilor ($\approx 12\%$) relevă și nevoia de servicii medicale și de sprijin social.

Concluzie

Municipiul Bălți are o comunitate de refugiați/imigranți echilibrată ca gen, cu preponderență a populației adulte. Politicile locale de integrare ar trebui să acorde prioritate:

- accesului la piața muncii pentru adulți,
- sprijinului educațional pentru copii,
- asistenței medicale și sociale pentru vârstnici.

4. Analiza SWOT – BP cu implicarea migranților/refugiaților în municipiul Bălți

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Cadrul legal național favorabil participării civice a refugiaților • Informare constantă și accesibilă privind drepturile, serviciile și oportunitățile disponibile pentru refugiați și migranți. • Implicarea refugiaților în procesele de consultare la nivel local, alături de reprezentanți ai autorităților. • Respectarea principiului egalității de drepturi și promovarea incluziunii sociale prin politici locale și parteneriate cu organizații civice. • Dezvoltarea infrastructurii comunitare în scopul asigurării accesului echitabil la servicii publice, educație și activități comunitare. • Promovarea dezvoltării personale și profesionale a refugiaților, prin facilitarea accesului la studii, cursuri de formare, orientare profesională și programe de angajare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Interoperabilitate redusă a datelor între instituții (IGM, MEC, MMPS, CNAM vs. APL), ceea ce îngreunează identificarea /acomodarea rapidă a nevoilor beneficiarilor în proiecte BP. • Finanțare limitată, care restrânge posibilitățile de extindere și sustenabilitate a activităților planificate. • Nivel scăzut de cunoaștere a beneficiilor bugetării participative (BP) în rândul locuitorilor și grupurilor de inițiativă, ceea ce reduce gradul de implicare civică. • Implicare modestă în promovarea proceselor participative, manifestată prin pasivitate și lipsă de inițiativă în rândul cetățenilor. • Lipsa motivației pentru participarea activă a comunității în procesul de luare a deciziilor. • Lipsă de competențe în elaborarea proiectelor în rândul locuitorilor și grupurilor de inițiativă locală, ceea ce limitează calitatea propunerilor comunitare. • Mediatizare insuficientă și lipsa instrumentelor de instruire publică, care afectează vizibilitatea și înțelegerea corectă a proceselor de bugetare participativă.
Oportunități:	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Implementarea Programului Național 2025–2027, prin dezvoltarea unui parteneriat durabil cu PIN și UNHCR, care ar sprijini acțiuni de incluziune socială și consolidare a coeziunii comunitare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fragmentarea competențelor și lipsa unor protocoale ferme de coordonare inter-instituțională pot întârzia proiectele BP. • Volatilitate bugetară la nivel local/național; fără linii clare pentru integrare,

<ul style="list-style-type: none"> • Regimul de protecție temporară, oferă refugiaților facilități de implicare în procesele de bugetare participativă și în viața comunității. • Atragerea finanțatorilor interni și externi, prin promovarea proiectelor inovative și de incluziune socială. • Dezvoltarea de investiții axate pe infrastructură, educație și servicii comunitare, menite să contribuie la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor și a grupurilor vulnerabile. • Creșterea imaginii și credibilității autorităților publice locale (APL) prin implicarea proactivă a refugiaților în proiecte de bugetare participativă și dialog comunitar transparent. • Sporirea gradului de satisfacție a cetățenilor, ca rezultat al implicării directe în identificarea și implementarea proiectelor de interes local. • Identificarea mai precisă a nevoilor prioritare ale comunităților, prin consultări publice și mecanisme de participare civică, ce pot ghida o planificare strategică mai eficientă. 	<p>proiectele BP cu componentă migranți pot rămâne sub-finanțate sau sporadic sprijinite.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Persistența prejudecăților culturale sau etnice poate limita participarea refugiaților și migranților la procesele de luare a deciziilor și la inițiativele comunitare. • Lipsa de interes sau de motivație a autorităților ori a comunităților poate afecta eficiența programelor de integrare. • Procedurile administrative complexe pot întârzia implementarea proiectelor și accesul refugiaților la servicii esențiale. • Lipsa armonizării cadrului național cu normele internaționale privind protecția refugiaților și migranților poate conduce la excludere socială și limitarea drepturilor acestora.
--	---

Capitolul II. Cadrul strategic

2.1 Misiune

Rolul autorității publice și al cetățenilor în dezvoltarea bugetării participative inclusive pentru refugiați și migranți

Municipiul Bălți își propune să devină un model regional de guvernare participativă și coeziune socială, implicând în procesul de BP toți locuitorii – inclusiv refugiații și migranții – în planificarea, decizia și implementarea proiectelor de interes comunitar.

Prin mecanisme de bugetare participativă (BP), Primăria și cetățenii colaborează pentru a identifica, propune și implementa proiecte comunitare care răspund nevoilor comune, reduc inegalitățile și promovează coeziunea socială.

Misiunea municipalității este de a:

- Promova incluziunea socială și diversitatea prin participarea tuturor categoriilor de locuitori, indiferent de statutul lor juridic sau de proveniență;
- Consolidă încrederea reciprocă între APL, cetățeni locali, migranți și refugiați, prin transparență și cooperare în planificarea bugetară;
- Asigura acces echitabil la informație, consultare și vot în procesul BP, inclusiv prin instrumente multilingve și suport instituțional;
- Dezvolta capacități instituționale și comunitare pentru implementarea eficientă a proiectelor BP axate pe coeziune interculturală, educație, mediu și solidaritate locală.

Această misiune răspunde recomandărilor formulate în studiul național privind integrarea străinilor, care subliniază necesitatea pilotării unor modele inovatoare de participare, cum ar fi consilii consultative locale și huburi comunitare interculturale, precum și aplicarea principiilor de BP pentru inițiativele de incluziune a străinilor.

2.2. Viziune.

Cum va arăta comunitatea cu un proces de BP activ, funcțional și inclusiv pentru refugiați și imigranți

Viziunea municipiului este ca, până în anul 2027, municipiul Bălți va fi recunoscut ca un oraș deschis și incluziv, unde migrații și refugiații contribuie activ la viața comunității. BP va deveni un instrument-cheie pentru reducerea inegalităților, consolidarea dialogului intercultural și crearea unui sentiment comun de apartenență.

O astfel de comunitate va fi caracterizată prin:

- Participare activă și diversificată, cu implicarea constantă a migraților și refugiaților în toate etapele ciclului BP;
- Dialog intercultural permanent, prin spații de consultare și evenimente comunitare comune;
- Încredere și solidaritate locală, consolidate prin cooperare între cetățeni și autorități;
- Impact social vizibil, prin proiecte care îmbunătățesc calitatea vieții, reduc discriminarea și valorifică diversitatea culturală a orașului.

Astfel, BP devine nu doar un instrument tehnic de alocare a resurselor, ci un mecanism strategic de integrare și coeziune comunitară, în linie cu recomandările studiului PIN privind consolidarea centrelor regionale de integrare și colaborarea eficientă între APL și ON-uri locale.

2.3. Obiectivele

Obiective strategice	Obiective specifice
Obiectiv strategic 1: Sporirea nivelului de participare civică incluzivă prin implicarea activă a refugiaților, imigranților și comunității gazdă în BP.	Obiectivul specific 1.1 <i>Creșterea până în 2027 a accesului refugiaților și migraților la programele de BP, prin facilitarea accesului la informații/ actele existente prin prezentarea lor în mod prietenos și multilingv</i>
	Obiectivul specific 1.2 <i>Sporirea până în 2027 a numărului de persoane refugiate și migrante participante la consultări și vot BP</i>
Obiectiv strategic 2: Consolidarea capacităților instituționale și comunitare pentru gestionarea unui proces de BP incluziv și sustenabil.	Obiectiv specific 2.1 <i>Consolidarea, în 2026 a cadrului regulator privind bugetarea participativă, și care să includă prevederi explicite pentru participarea refugiaților și imigranților.</i>
Obiectiv strategic 3: Întărirea coeziunii și integrării sociale prin promovarea proiectelor comunitare comune care reduc barierele sociale, economice și culturale dintre cetățenii locali și persoanele refugiate sau imigrate.	Obiectiv specific 3.1 <i>Creșterea până în anul 2027 a numărului de proiecte comunitare depuse și implementate în cadrul procesului de bugetare participativă, care implică atât cetățeni locali, cât și refugiați și imigranți.</i>
	Obiectiv specific 3.2 <i>Multiplicarea numărului de activități și evenimente comunitare multiculturale (educaționale, culturale, sportive) finanțate prin bugetare participativă, menite să reducă barierele sociale și culturale dintre comunitatea gazdă și persoanele refugiate sau imigrate.</i>

Capitolul III. Planul de acțiuni

Nr.	Activități	Termen de realizare	Responsabili	Resurse necesare	Indicatori de realizare
Obiectivul strategic 1.					
Sporirea nivelului de participare civică incluzivă prin implicarea activă a refugiaților, imigranților și comunității gazdă în BP.					
Obiectivul specific 1.1. Creșterea până în 2027 a accesului refugiaților și migranților la programele de BP, prin facilitarea accesului la informații/actele existente prin prezentarea lor în mod prietenos și multilingv					
1.1.1.	Asigurarea unei platforme online multilingve care să permită propunerea, votarea și monitorizarea proiectelor comunitare, gestionată de primăria mun. Bălți Integrarea în pagina web a primăriei a unui Hub Intercultural în BP pentru consultări și instruire	Trim. II-IV, 2026	ON, APL	Partener de dezvoltare	<ul style="list-style-type: none"> Platformă digitală funcțională; Campanie de informare pentru promovarea utilizării platformei desfășurată;
1.1.2	Organizarea unei campanii de informare „Buzetarea participativă pentru toți” pentru promovarea BP	2026-2027	ON APL Mass media locală	Surse atrase din proiecte	<ul style="list-style-type: none"> serviciu de informare funcțional;
1.1.3	Asigurarea serviciului de informare, orientare și referire care să permită cetățenilor, refugiaților și migranților să identifice rapid modul de funcționare a BP.	2026-2027	ON, APL, IGM	Surse atrase din proiecte	<ul style="list-style-type: none"> 10 voluntari instruiți;
1.1.4	Identificarea și instruirea a 10 voluntari interculturali (din comunitatea gazdă și din rândul refugiaților) pentru a facilita participarea directă la BP	Trim III 2026 - 2027	ON, MEC	MEC, Surse atrase din proiecte	<ul style="list-style-type: none"> 4 sesiuni de instruire pe cel puțin 3 subiecte (Word, Excel, Canva);
1.1.5.	Desfășurarea sesiunilor de instruire digitală (Word, Excel, Canva) pentru cetățenii care doresc să participe la programele și platformele de bugetare participativă.	2026-2027	ON	Proiecte finanțate extern /parteneri internaționali	<ul style="list-style-type: none"> Cel puțin 30 de copii și părinți instruiți
Obiectivul specific 1.2. Sporirea până în 2027 a numărului de persoane refugiate și migrante participante la consultări și vot BP.					

1.2.1.	Desfășurarea, anual, a sesiunilor de informare și dialog intercultural privind bugetarea participativă.	2026-2027	ON, APL, Grupuri de inițiativă	Surse atrase din proiecte, implicarea diasporei	<ul style="list-style-type: none"> • Minimum 100 de persoane informate, dintre care cel puțin 40% refugiați și imigranți. • Creștere cu minimum 20% a numărului de refugiați și imigranți participanți la consultările publice față de anul de bază 2025. • 3 tipuri de materiale informative elaborate și distribuite; 1.000 de exemplare tipărite și 2 clipuri video vizualizate de minimum 2.000 de persoane.
1.2.2.	Identificarea nevoilor refugiaților prin platforme online de chestionare și a focus-grupurilor.	Trim III 2026	Consiliul refugiaților, grupurile de inițiativă, ON	În limita bugetului disponibil	
1.2.3.	Elaborarea și distribuirea materialelor informative multilingve privind procesul de BP A. Elaborarea și traducerea materialelor informative (broșuri, infografice, ghiduri vizuale, clipuri video) în limbile relevante. B. Distribuirea materialelor prin canalele oficiale ale primăriei, ON-urilor partenere și în centrele comunitare C. Organizarea unei campanii online de diseminare prin rețelele sociale și grupuri Viber/Telegram ale migranților și refugiaților.	Periodic	10 voluntari, ON, APL, mass-media locală, social-media	Surse atrase din proiecte, implicarea diasporei	
Obiectivul strategic 2. Consolidarea capacităților instituționale și comunitare pentru gestionarea unui proces de BP incluziv și sustenabil.					
<i>Obiectiv specific 2.1. Perfecționarea până la sfârșitul anului 2026 a cadrului regulator privind bugetarea participativă, care să includă prevederi explicite pentru participarea refugiaților și imigranților.</i>					
2.1.1	Crearea unei Coaliții locale pentru bugetare participativă (și pentru promovarea implicării comunitare incluzive), cu implicarea Consiliului de transparență din Bălți și Consiliului Refugiaților din Bălți	permanent	CLT Bălți,	Nu necesită surse financiare	<ul style="list-style-type: none"> • Coaliție funcțională; • Numărul de propuneri înaintate în adresa APL;
	Formularea, de către Coaliția locală, pentru includerea în cadrul Strategiei socio-economice a mun. Bălți și/ sau în cadrul Bugetului municipal, a prevederilor pentru sprijinul refugiaților, precum:	2026-2027	Coaliția locală pentru BP		

	<ul style="list-style-type: none"> - sprijinul integrării economice a refugiaților, inclusiv inițiative de ocupare, antreprenariat și parteneriate cu mediul de afaceri local; - acordarea de permise pentru transport gratuit pentru categorii vulnerabile (refugiați pensionari, refugiați cu dizabilități) 				<ul style="list-style-type: none"> • BP inclusă în procesul bugetar local; Cel puțin 3 bune practici BP promovate la nivel municipal; • 6 instruiți desfășurate; • 60 participanți formați; nivelul de competențe crescut cu cel puțin 40% față de evaluarea inițială
2.1.2	Analiza documentelor existente în legătură cu BP și înaintarea propunerilor către APL, după caz, pentru încurajarea incluziunii refugiaților și imigranților.	Trim.IV, 2026	CLT Bălți	Nu necesită surse financiare	
2.1.4.	Integrarea durabilă a BP incluzive în bugetul local și promovarea bunelor practici la nivel municipal.	Permanent	CLT Bălți, APL	Nu necesită surse financiare	
	Instituirea unei linii distincte în cadrul Programului „Buget civic” în Bălți, pentru proiecte inițiate de refugiați sau grupuri mixte, în vederea stimulării implicării reale și a cooperării comunitare.	2026	APL	Nu necesită surse financiare	
2.1.5	Organizarea de instruiți (2 zile) pentru reprezentanți ai APL, ON-uri și grupuri civice.	2026, trim IV	ON	Surse atrase din proiecte,	
Obiectiv strategic 3: Întărirea coeziunii și integrării sociale prin promovarea proiectelor comunitare care reduc barierele sociale, economice și culturale dintre cetățenii locali și persoanele refugiate sau imigrate.					
Obiectiv specific 3.1					
<i>Creșterea până în anul 2027 a numărului de proiecte comunitare depuse și implementate în cadrul procesului de bugetare participativă, care implică atât cetățeni locali, cât și refugiați și imigranți.</i>					
3.1.1	Organizarea a 4 sesiuni de informare tematice („De la idee la proiect”) în comunități mixte.	Trim IV 2026,	ON	Surse externe	<ul style="list-style-type: none"> • 4 Sesiuni de informare desfășurate; • Minim 6 de idei de proiecte elaborate;
3.1.2	Crearea de echipe comunitare mixte (cetățeni locali, refugiați, tineri, lideri locali) pentru dezvoltarea ideilor de proiecte;	Trim III 2026, Trim I 2027	ON, voluntari	Surse externe	

3.1.3.	Implicarea voluntarilor refugiați și locali în activități comune (amenajări, acțiuni ecologice, culturale, sportive etc.);	2026-2027	ON, APL, MEC	Surse externe, MEC	<ul style="list-style-type: none"> • Minim 3 propuneri depuse în cadrul BP local.
3.1.4.	Monitorizarea progresului implementării proiectelor de către un grup mixt de supraveghere (reprezentanți ai Consiliului de transparență, Coaliției pentru implicare comunitară, cetățeni);	2026-2027	ON	Fonduri proprii	<ul style="list-style-type: none"> • 1 film documentar realizat; • Modele de bună practică replicate în alte localități.
3.1.5.	Promovarea rezultatelor prin reportaje video, expoziții foto comunitare și sesiuni de networking, incluzând prezentarea proiectelor realizate și realizarea unui scurt film documentar despre impactul social al bugetării participative incluzive.	2026-2027	Mass-media, ON	Surse externe,	<ul style="list-style-type: none"> • Minim 325 sesiuni (individuale și de grup) a câte cel puțin 2 ore fiecare;
3.1.6.	Prestarea serviciilor de consiliere psihologică pentru copii, adolescenți și părinți pentru reducerea stresului, anxietății și dificultăților de adaptare ale copiilor și părinților refugiați și migranți.	2026	ON, AO „CARTERA”, AO CASMED	Proiecte finanțate extern /parteneri internaționali	<ul style="list-style-type: none"> • Cel puțin 110 persoane; • Minim 70 participanți la 3–5 sesiuni; • Minim 20 persoane (10 familii), participând la 4–6 sesiuni per familie/grup.
3.1.7.	Desfășurarea atelierelor de educație parentală și parenting pozitiv pentru părinți (moldoveni, migranți și refugiați) axate pe comunicare eficientă, gestionarea conflictelor, dezvoltarea competențelor parentale și integrarea copiilor în mediul instituțional local.	2026	ON, AO „CARTERA”	Proiecte finanțate extern /parteneri internaționali	<ul style="list-style-type: none"> • 14 sesiuni a câte cel puțin 3 ore fiecare; • Cel puțin 70 persoane (≈5 participanți per sesiune, din care pot

					fi 1- 2 părinți per familie) min. 20 familii.
Obiectiv specific 3.2 <i>Multiplicarea numărului de activități și evenimente comunitare multiculturale (educaționale, culturale, sportive) finanțate prin bugetare participativă, menite să reducă barierele sociale și culturale dintre comunitatea gazdă și persoanele refugiate sau imigrate.</i>					
3.2.2	Acordarea suportului logistic și consultativ pentru inițierea activităților comune în școli, centre comunitare și spații publice.	Pe parcursul implementării proiectului	Coaliția locală	Surse externe	<ul style="list-style-type: none"> • Minim 20 sesiuni de informare organizate; cel puțin 150 de participanți (refugiați/migranți și localnici);
3.2.3.	Organizarea sesiunilor de informare pentru refugiați și migranți privind accesul la servicii publice și bugetare participativă;	2026-2027	ON-uri partenerie (Uniunea pentru Echitate și Sănătate, Clinica Juridică Bălți)	Proiecte finanțate extern / parteneri internaționali	
3.2.4.	Desfășurarea sesiunilor de informare juridică și acordarea de asistență juridică primară în Bălți și localitățile învecinate; activități în comunitate și coordonare cu APL pentru soluționarea cazurilor complexe.	2026-2027	ON-uri partenerie (Uniunea pentru Echitate și Sănătate, Clinica Juridică Bălți, NCUM)	Proiecte finanțate extern / parteneri internaționali	<ul style="list-style-type: none"> • Cel puțin 100 de cazuri de asistență juridică primară/an; minim 5 activități în comunitate; • cel puțin 3 recomandări de îmbunătățire a procedurilor locale discutate cu APL.

3.2.5.	Organizarea de activități comunitare și culturale comune (șezători, cluburi, evenimente interculturale) cu participarea refugiaților și localnicilor; cursuri de limba română nivel avansat și suport individualizat pentru integrare pe piața muncii pentru refugiații stabiliți în Bălți.	2026-2027	ON-uri partenere (Uniunea pentru Echitate și Sănătate, Clinica Juridică Bălți, NCUM)	Proiecte finanțate extern / parteneri internaționali	<ul style="list-style-type: none"> • Minim 4 activități comunitare interculturale/an; • cel puțin 80 de participanți (refugiați și localnici); • minim 50 de persoane refugiate participante la cursuri de limbă română; • cel puțin 15 persoane sprijinite în procesul de angajare.
--------	---	-----------	--	--	--

Capitolul IV. Monitorizare și evaluare

Bugetarea participativă incluzivă în municipiul Bălți

4.1. Scopul sistemului de monitorizare și evaluare (M&E)

Sistemul de monitorizare și evaluare (M&E) al procesului de bugetare participativă (BP) din municipiul Bălți are scopul de a urmări eficiența, transparența și incluziunea socială a procesului, cu accent pe participarea refugiaților și a migranților.

Monitorizarea servește la măsurarea progresului, identificarea lacunelor, ajustarea procedurilor și informarea publicului privind rezultatele obținute și impactul proiectelor implementate.

Procesul de M&E va fi coordonat de Primăria municipiului Bălți, în colaborare cu Coaliția civică pentru BP, care include reprezentanți ai administrației publice locale, ai ON-urilor, ai comunităților de migranți și refugiați, ai sectorului privat și ai mass-mediei locale.

4.2. Indicatori de performanță

Pentru a evalua eficiența și caracterul incluziv al BP, se vor utiliza indicatori cantitativi și calitativi grupați pe patru dimensiuni principale:

Domeniu de monitorizare	Indicatori propuși	Țintă orientativă (2026–2027)
Participare civică	Numărul total de participanți la sesiunile și voturile BP; Ponderea refugiaților și migranților din totalul participanților.	+30% creștere anuală; min. 10% reprezentare a migranților/refugiaților
Incluziune și diversitate	Numărul și diversitatea grupurilor implicate (vârstă, gen, statut juridic, origine); Numărul inițiativelor propuse de grupuri mixte (locali + migranți/refugiați).	Min. 40% proiecte propuse de grupuri mixte până în 2027
Rezultate și implementare	Numărul total de proiecte depuse și acceptate; Numărul de proiecte implementate complet; Ponderea proiectelor BP care includ acțiuni pentru coeziune socială sau integrare culturală.	90% rată de implementare; min. 25% proiecte de coeziune socială
Satisfacția cetățenilor	Gradul de satisfacție al participanților (scor mediu pe o scară de 1–5); Nivelul perceput de transparență și încredere în procesul BP.	Scor mediu ≥ 4 ; 70% participanți declară încredere în proces

4.3. Metode de colectare a datelor

Pentru asigurarea unei monitorizări riguroase și transparente, se va utiliza un mix de metode complementare:

1. Rapoarte periodice ale instituțiilor responsabile;
2. Sondaje și chestionare de satisfacție (în română, rusă și ucraineană);
3. Platforma online de BP a municipiului Bălți;
4. Focus-grupuri și consultări publice;
5. Monitorizare independentă și audit social.

4.4. Raportarea anuală către comunitate

Primăria municipiului Bălți împreună cu Coaliția formată va monitoriza anual modul de implementare a bugetării participative și va crea un Raport de implementare a planului curent, care va include date statistice privind participarea, diversitatea grupurilor implicate, lista proiectelor finanțate, analiza indicatorilor și recomandări pentru îmbunătățirea procesului.

4.5. Responsabilități instituționale

Actor	Rol principal în monitorizare
Primăria municipiului Bălți	Coordonarea generală a procesului de M&E; elaborarea raportului anual; colectarea datelor de la direcțiile subordonate.
Comitetul de coordonare BP (Coaliția civică pentru BP)	Analiza indicatorilor, analiza datelor, propunerea de ajustări, participare în elaborarea raportului.
ON-uri locale / parteneri internaționali	Suport tehnic în colectarea datelor, facilitarea focus-grupurilor, traduceri și asistență pentru refugiați/migranți, implementarea acțiunilor.
Cetățeni, migranți și refugiați	Participarea activă la sondaje, consultări, voturi și sesiuni de feedback.

Prin aplicarea acestui sistem de monitorizare și evaluare, municipiul Bălți va putea măsura nu doar performanța administrativă a BP, ci și impactul social – gradul de incluziune, încredere și solidaritate între localnici, migranți și refugiați.

Lista de abrevieri:

- APL – administrația publică locală;
- CLT – Consiliul Local de Transparență;
- BP – bugetare participativă;
- ON – organizații necomerciale;
- PIN – People in Need.